

Evidensbaserade metoder, psykosociala: fokus barn & unga

Carolina Björkman, utvecklare, Nyköpings kommun
Christer Åkerlund, teamledare, Eskilstuna kommun

Vad vet vi om ungdomar med missbruk eller beroende?

Lyssna på texten och fundera på hur den hänger ihop med rubriken... – diskutera med personen bredvid dig om du vill

- – en deskriptiv studie av Mariamottagningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö av Mats Anderberg och Mikael Dahlberg
- - Ny studie om skillnader mellan pojkar och flickor med missbruk.
- Lokal uppföljning inom BC Ung i Eskilstuna

Separerade föräldrar
Skolmisslyckanden
Psykisk ohälsa
Barnpsykiatri
Habilitering
Vuxenpsykiatri
Missbruk föräldrar
Kognitiva svårigheter
Avsaknad av meningsfull fritid
Konflikter i hemmet förälder-förälder. Förälder-barn
Utsatt för våld/övergrepp
Trauma

Skolk

Självskada

Bråk
hemma

Kriminalitet

Droger

Våld

Eskilstuna
kommun

Nyköping

Nationella riktlinjer för vård vid missbruk och beroende

Stöd för ledning och prioritering av insatser. Inkluderar ungdomar med missbruk sedan 2015.

<https://www.socialstyrelsen.se/nationellariktlinjermisbrukochberoende>

- **Upptäckt och bedömning av hjälpbehov;** [AUDIT](#); [DUDIT](#), [ADAD](#) och biologiska markörer (urin- och blodprov) som CDT och Peth samt Etg och Ets
- ([UngDok](#) och [Assist-Y](#))

Nationella riktlinjer för vård vid missbruk och beroende forts.

- Psykosociala behandlingsinsatser; FFT, A-CRA och ACC samt MDFT och MET
- (CPU och HAP)

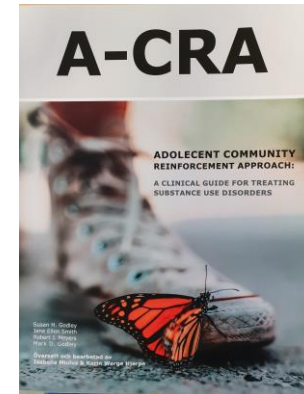

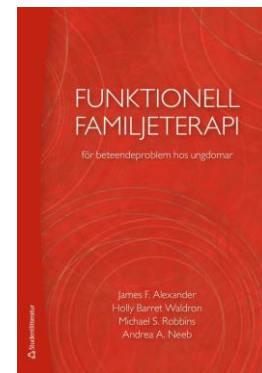
- För ungdomar krävs särskilda interventioner som är utarbetade och prövade på ungdomar och deras förutsättningar.
- Vid missbruk hos ungdomar samspelar ofta psykiska och sociala faktorer och påverkar missbruket.
- Förekomsten av samtidigt missbruk och psykiska problem är hög.
- Liksom för vuxna är det viktigt att samsjukligheten med psykiska problem uppmärksammas och att ungdomarna får hjälp med båda tillstånden samtidigt.
- Både bedömning och behandling av psykiska tillstånd behöver därför genomföras samtidigt som de insatser som rekommenderas i dessa riktlinjer.

Adolescent Community Reinforcement Approach, A-CRA

- Bygger på inlärningspsykologi och KBT
- Syftar till att förstärka drogfritt beteende
- Använder resurser i lokalsamhället
- Fokuserar på flera olika områden i livet
- Föräldrasamtal/familjesamtal ingår
- Funktionsanalyser, tillfredsskalor, behandlingsmål och återfallsprevention är viktiga delar. Motiverande samtal, MI, används som bas i samtalen.
- Kan kombineras med eftervårdsprogrammet ACC

Funktionell Familjeterapi, FFT

- Bygger på systemteori, kommunikationsteori samt beteendeterapeutiska principer.
- Det kortsiktiga syftet är att förbättra relationerna och kommunikationen i familjerna. Långsiktigt är syftet att ungdomens antisociala beteende(missbruk) ska upphöra.
- Grundidén växte fram ur empiriska studier som visade på avsaknad av stödjande kommunikation och samtidigt mer ifrågasättande och försvarsinställd kommunikation i familjer med normbrytande ungdomar.

Funktionell Familjeterapi, FFT

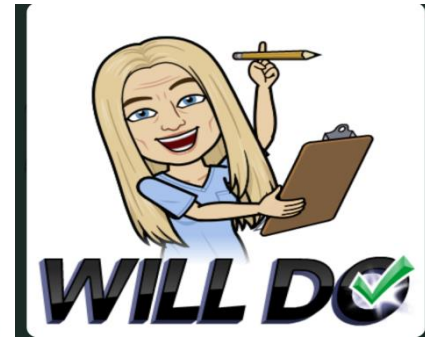
- I FFT arbetar en terapeut med hela familjen.
- Terapeuten avbryter när familjemedlemmar hamnar i försvarsinställd kommunikation, och använder sig av "positiv omformulering" för att minska motstånd och skuldbelägganden inom familjen.
- Behandlingen delas in i tre faser:
- I **motivationsfasen, beteendeförändringsfasen, generaliseringsfasen**

Verksamheter för unga med missbruk i Sörmland

- BC Ung i Eskilstuna (integrerad mottagning)
- BC Ung i Strängnäs (integrerad mottagning)
- Öppenvård ungdom i Nyköping (delvis integrerat arbetssätt)
- Ungdomsstöd i Oxelösund (delvis integrerat arbetssätt)
- Ungdomssamordnare i Trosa (socialtjänst)
- Barn- och familjegruppen (socialtjänst) samt Ungdomsmottagningen i Gnesta (integrerad mottagning)
- Ungdomsenheten i Katrineholm (socialtjänst) och BUP i Katrineholm
- Ungdomsmottagningen i Vingåker (integrerad mottagning)

Bc-ung prevention, stöd och behandling 2018

Barn och ungdomspsykiatri

Läkare och psykolog, kurator utifrån ungdomens behov via behandlingskonferens tisdagar 11-12

Samarbeten i enskilda ärenden med samsjuklighet.

Eskilstuna
kommun

Nyköping

Öppenvård ungdom i Nyköping

2 ungdomsbehandlare; Cecilia Berg och Anna Lundin

2 socialsekreterare kopplade till verksamheten; Therese Samuelsson och Julia Ördén

Ungdomar och även unga vuxna i åldern 18-20 år

Utredning som bland annat innehåller en ADAD-intervju hos socialsekreterare eller ungdomsbehandlare

Råd och stöd 3-5 tillfällen (som service)

Insats under utredning, exempelvis kartläggnings- och motivationsarbete med MI som grund

Psykosociala behandlingsinsatser: A-CRA, CPU, MET, HAP, ÅP (18-20-åringar, FFT via familjestödjare

**Eskilstuna
kommun**

Nyköping

Anhörigstöd med CRAFT som metod

- Enskilt anhörigstöd i form av råd, stöd- och informationssamtal erbjuds genom Anhörigcenter
- CRAFT (Community Reinforcement And Family Training) i grupp
- Bygger på samma teoretiska grund som CRA och A-CRA.
- Förbättra den anhörige förälderns välmående (känslomässigt, fysiskt- och relationsmässigt)
- Förbättra relationen mellan familjemedlemmar
- Minska/eliminera den närståendes beroende av alkohol och droger
- Engagera närstående att påbörja behandling

Barn som anhöriga

- Syskon
- Ungdomar med eget missbruk eller beroende som växt upp med missbruk i familjen
- Barn som växt upp med missbruk i familjen har 4-7 ggr högre risk än andra barn att utveckla ett eget missbruk eller psykisk ohälsa och 2-3 ggr högre risk för att dö i förtid.

Familjeorienterat arbetssätt är superviktigt!!!

<http://www.kunskapsguiden.se/missbruk/teman/Familjeorienterat-arbetssatt/Sidor/default.aspx> (Filmerna kräver Chrome som webbläsare)

**Eskilstuna
kommun**

Nyköping

Nationell handlingsplan med fokus på ungdomar och unga vuxna

- SKL tillsammans med en expertgrupp

Handlingsplanen riktar sig till *beslutsfattare*, omfattar:

- *tidig upptäckt/tidiga insatser, stöd och behandling*

och gäller för målgruppen *barn och unga 13-29 år*.

Beslut väntas av SKL:s styrelse den 14 december

Nationell handlingsplan med fokus på ungdomar och unga vuxna

Handlingsplanens syfte är att:

- bidra till att minska missbruket bland barn och unga genom att utgöra underlag för att stödja utvecklingsarbetet som är kunskapsbaserat och som bygger på bättre samverkan och samordning mellan aktörerna
- tydliggöra ansvarsfördelningen mellan olika huvudmän
- tydliggöra gränssnittet mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst när det gäller stöd och behandling till personer med missbruks- och beroendeproblematik
- stödja etablering och skapa hållbara strukturer på lokal, regional och nationell nivå för att uppnå ovanstående, samt
- tydliggöra behovet av åtgärder som kan minska missbruket bland barn och unga.

**Eskilstuna
kommun**

Nyköping

Nationell handlingsplan med fokus på ungdomar och unga vuxna

Några exempel på förbättringsområden som diskuterades i arbetet med handlingsplanen:

- Brist på vård- och behandlingsmöjligheter för unga personer med ett missbruk/beroende, exempelvis inom avgiftning/tillnyktring och behandling. Det finns inte så stort utbud av differentierade inriktningar på behandling.
- Unga personer är inte heller så delaktiga i beslutet om insats, förstår inte syftet, de individuella målen och är inte heller med i uppföljningen.
- Behandlingsfamiljer som alternativ till institutionsvård för unga med kriminella eller drogrelaterade problem (SBU, Rapport 279/2018)
- Oklar ansvarsfördelning
- Skolan och elevhälsan som arena för tidig upptäckt. Ex. hälsosamtal med skolsköterskor i Älvkarleby

När?

Vem?

Var?

Hur?

Frågestund

Vilka?

Varför?

Tack för oss! Kontakta oss gärna om du har frågor.

christer.akerlund@eskilstuna.se

carolina.bjorkman@nykoping.se